

mangen En, der, naar han har naaet til dem, sukter under Byrden af alt det Foregaaende, Det er denne Forskjel, man vil have hævet, og jeg ønsker ogsaa at bidrage til at faae den hævet. Men dette kan opnaaes paa en langt lettere Maade og med langt mindre Besvær. Det er, som jeg havde den Ære i Thinget forgangen at berøre, stadigt efterstræbt af Regjeringen, og ethvert Bink, der i saa Henseende kommer fra Pastoraterne, hvor Velighed er dertil, bliver efterkommet. Men skulde det være, at man meente, at den lovgivende Magt burde have Indflydelse paa denne Sag, saa kunde der jo tages Bestemmelse desangaaende, saa Anvendelsen af det saaledes paa sine Steder Overskydende foregik under Tilfyn af den lovgivende Magt, saa at det ikke ubelukkende var overladt til den administrative Magt at besørge dets Fordeling, men kun under Rigsdagens Paavirkning. Der er visse Indtægter, der godt kunne stilles fra Embederne trindt om i Landet, uden derfor at gjøre en saadan Grundforandring, hvorved egentlig hvert enkelt hidtilværende Embede som Embede, som Indtægt altsaa, aldeles ophæves, medens saa atter forfra paa har Bund noget Andet sættes istedet. Jeg troer altsaa, det er de to Niemed, man har med det omhandlede Forslag, og jeg troer, at de kunne opnaaes ved langt mindre Midler og Anstrængelse.

Gjerne skal jeg forøvrigt indrømme, at der kan være en Stemning for Dieblisset i Landet for dybere og gjennemgaaende Forandringer, muligen for Noget, der maastee ligner det her Foreliggende. Det er saare vanskeligt at dømme om, hvad der er Stemning i Landet. Thi der er et Parti i ethvert Land og i ethvert Folk — hvortil jeg ogsaa har havt den Ære at regne mig med de fleste Aar i mit Liv —, som meest lader Andre virke og styre, som mener, at det gaaer nok, de stikke sig i, hvad der sker, og tie stille. Derfor maa man just ikke troe, at ligesaamange Stemmer, som man hører fra een Side, ligesaa vis kan man være paa, at det er Stemningen i hele Landet; men man maa husse paa, at det Bestaaendes Venner ere taufe, idetmindste indtil det Dieblis, de erfare Virkningen af Forandringen, eller dog til Forandringen træder dem saa nær, at de blive nøbte

til at yttre sig derom. Det kan derfor gjerne være, at der er nogen Stemning, idetmindste i visse Egne og Dele af Landet, for en saadan Forandring som den foreslaaede. Men en saadan Bevægelse er jeg bange for ikke vil vise sig varig. Thi der kommer det frem, om jeg tør gjentage det for det ærede Thing, at Muligheden har saameget paa sin Side fremfor Virkeligheden. Det er ganske vist, at næsten enhver Forsatning, enhver Lønningslov, kort sagt, hvad man vil tage, saalænge den udarbejdes og staaer paa Papiret, kan have overvættets Mægt for sig, — thi Folk arbeide ikke i Taaget, men med klar Bevidsthed og med et vist Formaal, og det vil altid vise sig først, at visse Fordele ville opnaaes —; men saa kommer Virkeligheden stundom hinkende bagefter Muligheden og giver Sagen ofte en ganske anden Vending, og saa viser det sig mangen Gang, at det, som man ansaae for at være en fortreffelig Sag og en stor Binding, gjør dem, den umiddelbart berører, til Sagens Uvenner, som fra Begyndelsen af meest havde glædet sig over den.

Noget Saadant frygter jeg nu kan i en vis Grad blive Tilfældet, baade med Hensyn til Tienden og med Hensyn til Offer og Accidentser, saaledes som Behandlingen deraf er foreslaaet i det foreliggende Lovudkast. Det frygter jeg vil blive Tilfældet med Tienden. Thi det er ganske rigtigt — og saa langt er jeg ikke tilbage i Udvikling, at jeg ikke skulde have vidst det længe, og det er sagt tidt nok i de senere Aar — at Tienden hører Staten lil. Ja, det er ganske rigtigt, men der er en Bevidsthed hos de Folk, der hde Tienden, som gjør, at de desuagtet vilde tage sig underligt ved det, om det kom til Gjennemførelse, og Tienden blev indbragen i Statskassen, og saa Præsterne lønnes deraf. Der er en Bevidsthed derimod, som allerede ogsaa, saavidt jeg veed, Biskop Monrad i sin Tid tog noget Hensyn til, idet han havde været opmærksom paa, at naar man vilde stikke lige, kom paa den Maade Verne til at lønne en Deel af Præsterne i Sylland, og om de rige, fede, frugtbare Der ville finde sig fornøiede dermed, og om om de ikke, naar de skulde give Tiende, helst ville give den til deres egen Præst, er saa en anden Sag. Jeg